

Protokoll 7/2025

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 5 maj 2025 kl. 13:30-15:30,
Cityterminalen, Klarabergsviadukten 72

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Katarina Borg Vice ordförande
Elisabet Jermsten
Desirée Johansson
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Monica Muro de Santa Cruz
Helena Nilsson Lannegren
Catharina Nolin
Knut Weibull
Monica Hector Protokollförare
Fredrik Jöngren Handläggare
Henrik Nerlund Sekreterare
Daniel Markström Föredragande §6
Magnus Bäckström Föredragande §§6-7
Martin Styring §§6-7

Justerare

Monica Muro de Santa Cruz

Datum för justering

Paragraf

§§1-7

Protokollförare

Monica Hector

§ 1**Val av justerare samt dagordning****Beslut**

Valdes ledamot M Muro de Santa Cruz att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärendena i ordningen: 1-3, 5-6, ärende utom föredragningslista angående information från Jernhusen samt ärende 4.

§ 2**Nästa sammanträdesdag****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådets sammanträde måndag 19 maj 2025, kl. 13.30.

§ 3**Protokoll från sammanträde 2025-04-28****Beslut**

Anmälades att protokoll från sammanträde 2025-04-28 justerats i vederbörlig ordning.

§ 4**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Informerade sekreteraren om att Susanne Höglin avslutat sin tjänst vid rådets kansli samt att Fredrik Jöngren, som vikarierat under Susannes tjänstledighet, anställts efter sedvanlig utlysning av tjänsten.

Sekreteraren informerade om att bygglov för Stigbygeln 5, femte Hötorgsskrapan, inkommit. Sökande önskar yttre ändring innebärande att fasaden kommer att demonteras, färgen på fasaden ändras från blekt koppareloxering till byggnadens ursprungliga nyans i brons.

§ 5**Övriga frågor****Beslut**

Förelåg inga övriga frågor.

§ 6**Information från Jernhusen**

Upptogs ärende utom föredragningslista angående information från projektchef Daniel Markström, Jernhusen, om markägarens vision för projektet.

Beslut

Ordförande tackade Daniel Markström för informationen.

Sammanfattning av ärendet

Daniel Markström gav en kort historik över järnvägens och Stockholms Centrals utveckling. När stationen var ny 1871 var antalet resenärer ca 250 personer per dygn, idag uppgår antalet resenärer till ca 200 000 och 80% av alla tågresor börjar, slutar eller passerar Stockholms central. Under de kommande 20 åren beräknas resandet öka med ca 50%. Detta innebär att kapaciteten vid Stockholms central också måste öka för att inte en flaskhals ska uppstå.

Trafikverket planerar att minska antalet genomfartsspår från 10 till 9 samtidigt som perrongerna förlängs så att dubbla tågset kan användas, alternativt att perrongerna kan användas för 4 tåg samtidigt, dvs. två söder- respektive norrgående tåg. En ny förbindelsegång i ett mer nordligt läge ersätter den befintliga gången så att perrongerna nås i ett centralt läge. Servicefunktioner som idag finns vid Stockholms central flyttas ut till en ny serviceanläggning i Tomtebodan och även den befintliga anläggningen i Hagalundsdepån. Genomförandetid för projektet beräknas till 2045.

§ 7**Centralstaden, del av fastigheten Norrmalm 5:3 m.fl.,
förslag till detaljplan, 2016-17154**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Centralstaden, del av fastigheten Norrmalm 5:3 m.fl., förslag till detaljplan, 2016-17154. Magnus Bäckström, stadsbyggnadskontoret redogjorde för ärendet. Martin Styring, stadsbyggnadskontoret närvarade under ärendepunkten. SR 2025/73

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran.

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande enligt bilaga.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplaneförslaget innebär att Stockholms Centralstation byggs om med nya spår, plattformar och gånganslutningar samtidigt som nya byggnader för handel, kontor och hotell byggs på däck ovanför spåren mellan Vattugatan, Klarabergsviadukten och Kungsbron. Den nya utformningen av stationsfunktionen skapar förutsättningar för utökad kapacitet med två tåglägen istället för dagens enda. Den nya kommunikationslösningen innebär att en ny gångtunnel byggs strax söder om Klarabergsviadukten, som minskas i bredd, och att Centralhallen förlängs till den plats där tunneln och alla andra gångflöden möts. Väster om dagens centralhall byggs en ny stationsbyggnad som knyter samman spåren ovanifrån och som avslutas mot söder med en trädgård. Norr om Klarabergsviadukten föreslås fyra nya kvarter.

Skönhetsrådet fann att intentionerna i förslaget är goda och välkomnade att de nya byggnaderna, sin skala till trots, utgör en samlad horisontell volym som inte försöker konkurrera med omotiverade högdelar mot Stadshuset. Förslaget har i och med detta förutsättningar att läka samman staden och bringa lugn till ett mycket brokigt och storskaligt stadsrum. Den sammanhållna skalan och försöket att skapa en bättre stationsfunktion är förslagets stora fördelar. Rådet ansåg vidare att förslaget skulle vinna på att bearbetas höjdmässigt så att volymerna genomgående kan sänkas i våningsantal. En sådan sänkning med vidhängande bearbetning av takvåningar skulle ge en mer övertygande helhet. För att uppnå en sänkning av volymerna kunde rådet tänka sig att pröva en sammanläggning av de fyra norra kvarteren till två. Det nordligaste

kvarterets norrfasad kommer få stor synlighet i stadslandskapet och kräver därför en bearbetning för att motsvara digniteten i staden. De utkragande våningarna över Terminalslingan bör utgå.

Skönhetsrådet ansåg vidare att Centralstationsområdet måste ses som en helhet och att närliggande frågor som utvecklingen av den s.k. snurrtomten med Klara City View, Klarabergsviaduktens bredd, Järnvägsparken och Klara Mälarstrand bör samordnas. Om brobredden minskas över Vasagatan bör denna nya bredd följa hela viaduktens sträckning till Kungsholmen. Den nya byggnaden på snurrtomten kan i så fall skjutas norrut och bättre möta stadens byggnadsmassa. Järnvägsparken och Klara Mälarstrand bör upprustas och helst få entréer till den nya stationen för att skapa liv och bättre användning av platserna.

Avslutningsvis ville Skönhetsrådet kommentera hur den befintliga Centralstationen påverkas av förslagen till förändring. Rådet ansåg att den ursprungliga byggnaden från 1871 ska behandlas med stor respekt och uppskattar att den, trots stora förändringar runt omkring, alltså kommer spela huvudrollen i mötet med staden för resenärerna. Den föreslagna förlängningen av Centralhallen kan bli en attraktiv del av stationen om den utförs kvalitativt, det är mycket viktigt att de kulturhistoriska värdena tas till vara och att mötet mellan det äldre och det nya studeras ingående. I samband med förslaget bör mindre lyckade tillägg till stationsbyggnaden avlägsnas, exempelvis restaurangutbyggnaden mot Centralplan.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/73-3 Samrådsbrev
- SR 2025/73-4 Planbeskrivning del 1 samråd
- SR 2025/73-5 Plankarta del 1, samråd
- SR 2025/73-6 Plankarta del 2, samråd
- SR 2025/73-7 Plankarta del 3, samråd
- SR 2025/73-8 Arkitekturprogram
- SR 2025/73-9 Kulturmiljöutredning
- SR 2025/73-10 Konsekvensanalys kulturmiljö
- SR 2025/73-11 Förutsättningar för socialt värdeskapande, Nulägesanalys SVA
- SR 2025/73-12 Luftkvalitetsutredning
- SR 2025/73-13 Barriäranalys
- SR 2025/73-14 Studie av Mikroklimat
- SR 2025/73-15 Säkerhetskoncept
- SR 2025/73-16 PM Skyfall
- SR 2025/73-17 PM Olycksrisker
- SR 2025/73-18 PM Luftburet buller
- SR 2025/73-19 PM Hydrogeologi
- SR 2025/73-20 PM Förorenad mark
- SR 2025/73-21 PM Dagvatten

- SR 2025/73-22 PM Elektromagnetiska fält
- SR 2025/73-23 Platsspecifik RSA

Bilaga till yttrande SR 2025/73

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande enligt följande:

”Det nuvarande förslaget till stadsplan för området kring centralstationen kommer med största sannolikhet inte att genomföras. Skälet är att internationella o svenska erfarenheter av liknande stora o komplexa projekt nästan alltid visar sig bli mycket kostsammare än vad som uppskattades när projekten godkändes (som Bent Flyvbjerg studerat mer än någon annan). Trycket att höja exploateringsgraden och bygga högre kommer då att bli mycket stort. Om staden skulle gå med på det förstör staden stadsbilden med stadshuset. Om staden inte går med på att höja skalan måste, om exploateringen överhuvudtaget kan genomföras, kostnaderna hyvlas. Resultatet kommer att bli allmän sunkighet. Det är fullständigt uteslutet att regering och Riksdag skulle skjuta till extra skattemedel för ett stationsprojekt i Stockholm. Någon form av utbyggnad i etapper vore mycket bättre. Och vem vet - kanske kommer Trafikverkets prognoser över framtida järnvägsåkande då visa sig vara lika överskattade som de bilprognoser som en gång motiverade den motorvägsapparat som nu omger centralstationen. För Stockholm är Trafikverkets och Jernhusets nuvarande förslag ett oacceptabelt högriskprojekt.”

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Monica Raquel,Muro De Santa Cruz	2025-05-08
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2025-05-08
Monica Christina,Hector	2025-05-08
Inga Margareta,Varg	2025-05-08